

Književna poročila.

Mjesečnik pravničkoga društva u Zagrebu prinaša v svojem 3. br. za marcij mesec sledeči razpravi „Životopis dr. Blaža Lorkovića. Napisao dr. Fran Vrbanić. — Upliv zakonâ o novoj krunskoj vriednosti na gradjansko-pravne ustanove, koje se tiču novčanih tražbina. Ponatisnjeno iz Allg. Oesterr. Ger. Ztg.

Manzove izdaje 18. zvezek „Das oesterr. Grundbuchgesetz“ itd. 1893. Na Dunaji.

Handbuch der oesterr. politischen Verwaltung für die im Reichsrathe vertret. Königr. u. Länder von Professor dr. Josef Ulberich. — I. Nachtrag. Na Dunaji. 1892. Alfred Hölder.

Die Ergebnisse der Civilrechtspflege in den im Reichsrathe vertret. Königr. u. Ländern im Jahre 1888. Bearbeitet von dem Bureau der k. k. stat. Centralcommission unter Mitwirkung des k. k. Justizministeriums. XXX. Band, I. Heft der „Statistik der Rechtspflege“. — Na Dunaji. 1892. — Carl Gerold's Sohn.

Die modernen Strafrechtstheorien u. der neueste Entwurf eines oesterr. Strafgesetzes von Dr. Alex. Nicoladoni. Na Dunaji. 1892. Carl Konegen. — Predavanje dne 8. marcija 1892. I. v pravniškem društvu v Linci.

Diebstahl u. Beleidigung. Rechtsvergleichende u. criminalpolitische Studie mit besonderer Rücksicht auf den oesterr. Strafgesetzentwurf von Professor Dr. Heinrich Lammasch. Na Dunaji. 1893. Manz. — Vel. 8°. — str. 80.

Vorschläge zur Regelung des Militärstrafverfahrens von Dr. Ernst Franz Weisl. Na Dunaji. 1893. J. L. Pollak.

Das Gesetz über die Effectenumsatzsteuer von Dr. Carl Hammerschlag. II. nat. Na Dunaji. 1893. Manz. — Kratek praktičen poduk o zakonu z dne 18. septembra 1892, št. 172. drž. zak.

Der Effectenumsatz und dessen Besteuerung von Dr. Albert Weisl. Na Dunaji. 1893. M. Breitenstein. — 207 str. — Znanstvena razprava o istem zakonu.

Sur la codition des étrangers d' après la constitution et les lois de la république Mecicaine. Communication à la Société de législation comparée de France par le Dr. Vladimir Pappafava. Zara 1893. Witaliani. 8° 14 str.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. aprila 1893.

— (Iz kronike društva „Pravnika“.) Društveni odbor imel je 14. t. m. sejo, v kateri je poročal g. dr. Babnik o terminologijskem delu. Razgovarjalo se je tudi o nakupu knjig za društveno knjižnico iz zapuščin dra. Škofica in Ogrinca. Sklenilo se je dalje, da se napravi še tekom tega meseca društveni večer, pri katerem bode g. tajnik čital došlo berilo: „O

igri“. Posvetovalo se je konečno o kraji, kamor se napravi letošnji društveni izlet in za sedaj izbral se je Bled, ker društvo ni še doslej izletelo na Gorenjsko. — Predsedništvu uročil se je pred kratkim odlok okrajnega glavarstva v Celji z dne 10. sušca 1893, št. 11186, s katerim se naznanja, da se je ugodilo društvenemu rekurzu proti prepovedi lani nameravanega zborovanja v Laškem trgu. Odlok glasi se doslovno:

„Visoko c. kr. namestništvo v Gradci je z razglasom z dne 1. sušca 1893, št. 608, semkaj objavilo besedno sledeče:

C. kr. ministerstvo od notrajne reči je ugodilo ugovoru društva „Pravnik“ proti tu- uradni odločbi z dne 20. vinotoka 1892, št. 3225 s katero se je potrdila po c. kr. okrajnem glavarstvu Celjskem z dne 16. kimovca 1892, št. 36778, dana prepoved, da ne sme imenovano društvo dne 18. septembra 1892 zborovati v Laškem trgu in je razveljavilo ugovorjeno odločbo, ker ne prepoveduje nobena določba zakona z dne 15. listopada 1867 drž. zak. št. 134, kakšnemu društvu, da bi ne smelo taisto zborovati tudi izven svojega pravega sedeža.

To se naznanja društvu ob vrnitvi priloge.“

— (Osobne vesti.) Imenovani so: višji dež. sod. svetnik v Gradci baron Adolf Neugebauer višjim svetnikom pri istem sodišči; okrajni sodnik v Trebnjem Ludovik Golia deželnosodnim svetnikom pri okrožnem sodišči v Novem mestu; okrajni sodnik v Gornjem gradu Karol Wenger svet. zb. tajnikom pri dež. sodišči v Ljubljani; konceptni praktikant baron Filip Winkler začasnim namestniškim koncipistom v Trstu; avskultantom za Kranjsko pravni praktikant v Ljubljani Ferdinand Eger, avskultantom za Koroško pravni praktikant v Gradci Lud. Uray. V pisarno g. dra. Stora, odvetnika v Ljubljani, ustopil je odvetniški kandidat dr. Vladimir Foerster. — Umrl je dne 8. t. m. Fran Čuček, upokojeni dež. sod. pristav v Ljubljani.

— („Pravniško društvo u Zagrebu“) imelo je dne 25. februarja t. l. svojo redno letno glavno skupščino. Iz izvestja o odborovem delovanju razvidimo, da je društvo koncem prošlega leta štelo 517 članov. Dohodki znašali so preteklo leto 4363 glđ. 10 kr., a izdatki 4297 glđ. 60 kr. Društveno imetje koncem leta 1892, znašalo je 7515 glđ. 49 kr. Tekom preteklega leta uredila se je društvena biblioteka ter šteje uže 384 del. V odbor za tekoče leto bili so izvoljeni: predsednikom viečnik kr. stola sedmorice g. dr. Fr. pl. Burgstaller Remetski, podpredsednikom g. dr. Fr. Spevec, vseučiliški profesor, blagajnikom vseučiliški profesor g. dr. J. Pliverić, tajnikom kr. kotarski sudac g. dr. M. Biščan in urednikoma društvenega glasila „Mjesečnika“: tajnik kr. zem. vlade g. St. Kranjčič in sod. pristav g. dr. Jos. Šilović.

— (Novi civilnopravdni zakoni.) V seji dne 20. marcija t. l. predložil je poslanski zbornici justični minister grof Schönborn tri vladne predloge o zakonih tičočih se civilnopravnega reda in sicer: zakon o pristojnosti, zakon o sodnem redu v civilnih pravnih in zakon o izvršitvenem postopanju. Vladne predloge čitale so se prvič v seji dne 22. mar-

cija t. l. Pravosodni minister izjavil je, da se je vlada pri urejevanji trudila, da uveljavi princip javnosti in ustnosti ter zagotovi ceneno pravosodje. Po njegovem nasvetu odkazale so se na to predloge pravosodnemu odseku.

— (Zemljiška knjiga na Tirolskem.) Komisija, katero je sestavila vlada, da poizveduje, kako naj bi se uvedla in uravnala tudi na Tirolskem zemljiška knjiga, kakor je urejena uže večinoma v vseh tostranskih deželah, imela je te dni v Inomostu svojo konečno sejo. Vsi člani soglašali so v tem, da naj se uvede tudi na Tirolskem zemljiška knjiga, kakoršna je drugod, in opuste dosedanji takozvani „Verfachbücher“, katere ne zadoščajo realnemu kreditu. Nasprotovali so si pa člani komisije v tem, je-li naj se zahteva, kakor v drugih deželah, tudi na Tirolskem, da se morajo vse listine, na podlagi katerih naj bi se dovoljevali vpisi v zemljiško knjigo, legalizovati po notarjih ali sodiščih. Nekaterniki nasvetovali so namreč, naj se nastavi v raznih občinah zaupni možje, kateri bi imeli pravico poveriti podpise na listinah. Vendar ta predlog ni obveljal, temveč sklenilo se je z veliko večino, da se zahteva pri listinah stroga legalizacija, kakor je to v vseh drugih kronovinah.

— (Imuniteta poslancev.) Zadnji list je na strani 93. in 94. posnel bistveno vsebino predavanja prof. dr. Seidlerja v dunajski „Juristische Gesellschaft“ o pristojnosti državnega sodišča presojati disciplinarne razsodbe proti državnim uradnikom, kateremu je dal povod slučaj profesorja in poslanca Spinčiča. Danes naj posnamemo pravne momente te zadeve z stališča, katero zavzema imunitetni odsek državnega zbora. Le-ta odsek je oddal dve poročili, poročilo večine in manjšine.

Večina odsekova zanika, da bi se bila z disciplinarnim postopanjem proti poslancu profesorju Spinčiču zaradi njegovih političnih izjav na zagrebški razstavi in zaradi njegove vdeležbe pri volilni agitaciji povodom zadnjih državnozbornskih volitev v Istri rušila imuniteta poslanca; manjšina pa trdi, da se je rušila imuniteta sicer ne po besedi zakona, pač pa po njegovem duhu. Večina argumentuje:

Po §-u 16. tem. zak. z dne 21. decembra 1867, št. 141 drž. zak. „se ne smejo člani državnega zbora zaradi glasovanj v svojem poklicu nikdar preganjati, zaradi izjav v tem poklicu pa le od zbornice, katere člani so.“

Inkrimirana dejanja poslanca Spinčiča se niso vršila v tem poklicu, toraj niso presojati z stališča te določbe zakona.

Citirani zakon veli dalje, „noben član državnega zbora se ne sme tekom zasedanja zaradi kakega kaznjivega dejanja, — izvzemši, da se ga zaloti pri dejanju samem, — brez dovoljenja zbornice v zapor djati, ali sodno preganjati.“

To se proti poslancu Spinčiču ni zgodilo, on se ni preganjal sodno, marveč disciplinarno. Toraj se tudi ta, takozvano „zunanjo“ imuniteto določujoča odredba zakona ni rušila.

De lege lata tedaj javna oblast ni rušila poslanske imunitete, pač pa priznava večina potrebo, da se poslanska imuniteta razširi in obdâ z večjimi garancijami, ter stavi naslednji predlog:

„Uvaževaje, da se § 16. tem. zak. z dne 21. dec. 1867 ne ozira na disciplinarni pregon poslancev, kateri stoje v javnem uradu;

uvaževaje, da imajo določbe o poslanski imuniteti namen ščititi neodvisnost poslancev proti tendencioznim pregonom;

uvaževaje, da more disciplinarni pregon poslanca zaradi njegovega političnega delovanja njegovi neodvisnosti škodovati in da je toraj v protislovji z namenom imunitetnega zakona, --

se nalaga imunitetnemu odseku, da ukrene primerne določbe v varstvo imunitetne pravice in jih predloži zbornici. —

Manjšina odseka pa svoje stališče naslednje zagovarja.

Imunitetna pravica ne pripada ljudskemu zastopniku v znak osebnega odlikovanja, marveč je neodpovedna pravica ljudskega zastopa v javnem interesu. Ona ščiti nemoteno izvrševanje poklica in je poroštvo za prosto besedo ljudskega zastopnika, kakor taka teži na to, da odstrani vse, kar nasprotuje temeljnemu pogoju ljudskega zastopa, namreč njegovi svobodi in nemotenemu delovanju. Iz duha imunitetnega prava tedaj izhaja, da se mora ekstenzivno in ne restriktivno tolmačiti.

Ustava priznava državnim služabnikom pasivno volilno pravico; ona ne dela razločka med pravicami poslancev in tako izključuje, da bi bilo moč, kako dejanje te vrste poslancev preganjati, ravno isto dejanje drugih poslancev pa ne. — Imunitetna pravica pristojna toraj vsem poslancem brez razločka v enaki meri. Osebito se znači disciplinarni pregon, pregon kateremu je vtisnen pečat tendencioznosti, pregon na podlagi golih aktov brez kontrole obdolženca, brez javnosti, brez zagovornika, kjer prosto vlada samovolja in kateri je po tem takem strožji kakor prava kazenska pravda, — kakor duhu imunitetnega prava naravnost nasproten. Tak pregon obuja videz, da se hoče po okoliščinah disciplinarnega postopanja doseči to, kar ni moči doseči po poti, katero odkazuje imunitetni zakon sam, namreč po poti rednega sodnega postopanja. Protivno duhu zakona je pa tudi, če bi se hotelo trditi, da je hotel zakonodavec ščititi poslanca pred pregonom zaradi dejanj kaznivih po kazenskem zakonu in po kazenskih sodiščih, katera dajejo največje poroštvo objektivnosti, da ga pa ni hotel ščititi pred pregonom zaradi manj kaznivih dejanj po disciplinarni oblasti, — čeprav ta pregon lahko uniči celo ekzistenco poslanca, kakor kaže ravno Spinčičev slučaj.

